

VÝSADBA ROSTLIN

Tento text obsahuje všechna ustanovení podle ČSN, která se týkají obecně výsadby rostlin (bez dalšího rozlišení). Jedná se tedy o obecná pravidla platná přiměřeně pro všechny zakládané vegetační prvky (letničky-dvouletky, trvalky i dřeviny)

Ustanovení ČSN 83 9041 „Technologie vegetačních úprav v krajině – Technicko-biologické způsoby stabilizace terénu – Stabilizace výsevy, výsadbami, konstrukcemi ze živých a neživých materiálů a stavebních prvků, kombinované konstrukce“ není s ohledem na zaměření kurzu do textu zahrnuto.

ČSN 83 9021

Požadavky na dodávané rostliny-přeprava:

- Rostliny je nutno přepravovat tak, aby se zabránilo jejich poškození, např. zaschnutím, mrazem nebo neodbornou manipulací.
- Přeprava prostokořenných rostlin na vozidle s plachtou při teplotách pod 0 °C se smí uskutečnit pouze se souhlasem příjemce.

Požadavky na materiály pro výsadby-přípravky na ochranu rostlin a látky podporující růst:

- Přípravky na ochranu rostlin a látky podporující růst musí být pro daný, aktuálně plánovaný účel úředně schváleny. (Lze použít pouze přípravky zařazené do Seznamu registrovaných přípravků na ochranu rostlin, každoročně vydávaného Státní rostlinolékařskou správou, a také přípravky ze Seznamu povolených přípravků na ochranu lesa, vydávaného Ministerstvem zemědělství.
- Přípravky na ošetření ran musí svými vlastnostmi zajišťovat plný účinek nejméně po dobu jednoho roku.

Výsadba rostlin-všeobecně:

- Požadavek, způsob, rozsah a termíny prací se řídí zejména dobou výsadby, druhem rostliny a poměry na stanovišti. Při určování doby výsadby mají být zohledněny druhové zvláštnosti.
- Prostokořenné rostliny se nesmí vysazovat za mrazu.
- Při přepravě, skladování, v základce a při výsadbě na staveništi nesmí dojít k poškození rostlin a rostliny je nutno chránit před vysycháním, přehřátím a mrazem.
- Při výsadbě je třeba přihlídnout k mezím zpracovatelnosti půdy podle ČSN 83 9011.
- Pokyny k dávkám hnojiv viz ČSN 83 9051.

Výsadba rostlin-zacházení s rostlinami před výsadbou:

- Uskladnění na staveništi:
 - Rostliny je nutno vložit do připravených rýh a navlhčit. Kořeny nebo zemní baly je nutno ze všech stran zahrnout kyprou půdou, půdu přitlačit a případně prolít vodou do rozbahnění. Rostliny ve svazcích se v případě potřeby uvolní. Případně je nutno provést ochranu proti okusu zvěří. V zimních základkách je

nutno choulostivé rostliny chránit (např. zakrytím vhodnými vzdušnými materiály, jako je sláma nebo chvojí).

- Ochranná opatření po uplynutí doby uskladnění:
 - Pokud doba uskladnění překročila 48 hodin, mohou být potřebná další opatření. V závislosti na ročním období, povětrnostních podmínkách, době do výsadby, druhu přepravních obalů a typu výpěstku (zemní baly, kontejnery apod.), je nutno dále v přijatých opatřeních podle výše uvedeného ustanovení (5.3.1) pokračovat, nebo je případně rozšířit. Jestliže tato opatření nejsou dostačující, rostliny je nutno založit.
- Zakládka na staveništi:
 - Rostliny je nutno vložit do připravených rýh a navlhčit. Kořeny nebo zemní baly je nutno ze všech stran zahrnout kyprou půdou, půdu přitlačit a případně prolít vodou do rozbahnění. Rostliny ve svazcích se v případě potřeby uvolní. Případně je nutno provést ochranu proti okusu zvěří. V zimních zakládkách je nutno choulostivé rostliny chránit (např. zakrytím vhodnými vzdušnými materiály, jako je sláma nebo chvojí).
- Zaškolkování:
 - Nemohou-li být rostliny vysazeny do konce výsadbového období, je třeba je zaškolovat v odstupech odpovídajících danému druhu a velikosti a dále o ně pečovat. Plochu je nutno připravit.

Výsadba rostlin-výsadba dřevin, trvalek, letniček a dvouletek, květinových cibulí a hlíz

- Jamky a jámy pro výsadby
 - Jamky nebo jámy pro výsadbu rostlin je třeba hloubit v šířce, která odpovídá 1,5 násobku průměru kořenového systému nebo zemního balu. Při hloubení jamek pro výsadbu je nutno odděleně odebrat svrchní vrstvu půdy a při výsadbě ji vrátit zpět jako nejsvrchnější vrstvu.
 - Mladé dřeviny, hrnkované rostliny nebo rostliny se srovnatelnou velikostí zemních balů se mohou při vhodných půdních poměrech vysazovat pomocí sázecích motyček, rýčů, sázecích kolíků, sázecího stroje, apod.
 - Zhutnění stěn a dna výsadbových jamek je třeba odstranit.
- Ošetření kořenů
 - Kořeny prostokořenných rostlin je třeba před výsadbou, s ohledem na daný druh, seříznout ostrým řezným nástrojem. Nesmí se přitom pohmoždit nebo odřít.
 - U kontejnerovaných rostlin se musí prořezat spirálovitě stočené a zaškrcené kořeny a roztrhat kořenová plst'.
- Postup sázení
 - Při výsadbě je třeba kořeny rozprostřít do jejich přirozené polohy.
 - Kontejnery, hrnky a fóliové sáčky, které netlejí, je třeba odstranit.
 - U rostlin se zemním balem je nutno po vsazení rostliny do výsadbové jamky uvolnit úvazky plachetky. Rovněž je nutno uvolnit drát na horní straně zemního balu.

- Kořeny nebo zemní baly je nutno ze všech stran zasypat kyprou půdou a stejnoměrně přitlačit. Poté je zpravidla nutno rostliny dostatečně zalít. Mladé rostliny se smí sázet pouze s vlhkými kořeny.
- Organické látky smí být zapraveny jen do takové hloubky, aby jejich rozkladem nemohly vznikat žádné produkty poškozující rostliny.
- Hloubka výsadby
 - Hloubku výsadby je třeba přizpůsobit danému rostlinnému druhu. Rostliny je nutno zpravidla sázet do takové hloubky, v jaké rostly na předchozím stanovišti. Je třeba vzít v úvahu míru sesednutí.
- Zpětný řez nadzemních částí rostlin
 - Kontejnerované rostliny se zpravidla nezakracují. U rostlin se zemním balem se v případě potřeby provede prosvětlovací řez.
 - Poškozené části rostlin je nutno odstranit a rány hladce seříznout. U dřevin je třeba ošetřit rány o průměru větším než 3 cm přípravkem na ošetření ran.
- Urovnání, kypření a čištění výsadbových ploch
 - Po výsadbě je nutno osázenou plochu urovnat, zkypřit a vyčistit. Přitom je třeba odstranit odpady, kameny s průměrem větším než 5 cm a těžko zetlívající části rostlin.

Výsadba rostlin-mulčování:

- Má-li se z důvodů ochrany půdy mulčovat, je třeba přizpůsobit materiál a tloušťku vrstvy mulče stanovišti a způsobu výsadby. Vrstvu mulče je třeba rozprostřít souvisle a rovnoměrně. Aby se zabránilo poškození rostlin, a při použití materiálů s velkým poměrem C : N (uhlíku a dusíku), např. kůry, dřevní štěpky, měla by se předem aplikovat vyrovnávací dávka dusíku.

Práce při dokončovací péči-všeobecně:

- Požadavek, způsob, rozsah a termíny prací se řídí zejména obdobím výsadby, druhem rostliny a podmínkami stanoviště.

Práce při dokončovací péči-kypření, pletí a vyžínání výsadbových ploch:

- Při kypření výsadbových ploch a výsadbových mís je nutno přihlížet ke zvláštnostem porostů a chránit kořenové systémy dřevin a trvalek, květinové cibule a hlízy. Přitom je nutno:
 - oddělit a odstranit nadzemní části nežádoucích rostlin, pokud není v určitých případech stanoveno jinak, např. ponechat oddělené rostliny na místě jako mulč; (Jako mulč je účelné ponechat pouze rostliny před květem.)
 - odstranit kameny s průměrem větším než 5 cm a odpad z nakypřených ploch.

Práce při dokončovací péči-zavlažování:

- Rostliny vyžadují ke svému růstu dostatečnou půdní vlhkost. Má-li být závlaha při nedostatku přirozených srážek a jejich účinného rozložení dostatečná, je nutno množství vody pro příslušnou výsadbu určit a zajistit dostatečné provlhčení půdy.

Zkoušky-předběžné průzkumy:

- Předběžné průzkumy slouží, s ohledem na plánované cíle výsadby, předpokládanému využívání a údržbě, a rovněž k posouzení stanoviště pro výběr rostlin a ke stanovení potřebných prací při výsadbě a následné dokončovací péči.

Zkoušky-průkazní zkoušky:

- V případě pochybností je nutno prokázat požadovaný původ rostlin a pěstitelské podmínky.

Zkoušky-kontrolní zkoušky:

- Kontrola při dodání:
 - Překontrolování rostlin při dodání zahrnuje ověření úplnosti dodávky, druhů, velikostí a jakosti výpěstků.
- Kontrola při přejímce:
 - Překontrolování při přejímce zahrnuje zjištění úspěšnosti ujmутí, stavu ochranných zařízení a výsadbových ploch.

Péče po přejímce

- Pracemi podle výše uvedených ustanovení, které se týkají „dokončování výsadeb“ a „práce při dokončovací péči“ se dosáhne stavu, při němž lze očekávat pokračování vývoje odpovídajícího rostlinným druhům.
- Funkčního stavu vegetace se dosáhne rozvojovou péčí, udržení funkčního stavu vegetace udržovací péčí podle ČSN 83 9051